

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Svar på høring om endring i utlendingsforskriftens regler om oppholdstillatelse til praktikanter og om klagerett til personer som ikke har fått utstedt oppholdskort

Det vises til Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat av 18. november 2017 om endringer i utlendingsforskriftens bestemmelser om oppholdstillatelse til praktikanter og om klagerett til personer som ikke har fått utstedt oppholdskort.

Arbeidstilsynet støtter forslagene, og har følgende merknader til forslag til endringer av reglene for praktikanter:

Arbeidstilsynets tilsynserfaringer

Arbeidstilsynet erfarer fra tilsyn at enkelte gartnerivirksomheter benytter et stort omfang av praktikanter i sin ordinære drift. Det er i dag vanskelig for Arbeidstilsynet å avdekke om arbeidstakerne er praktikanter eller om de reelt sett er arbeidstakere eller sesongarbeidere. Planene for opplæring kan se gode ut, men det kommer av og til frem under tilsynet at planene antakelig ikke følges opp slik som forventet, i noen tilfeller blir ikke planene fulgt opp i det hele tatt. I tillegg er enkelte attester trolig forfalsket, som også undersøkelsen til UDI viser. Dette er problematisk, ettersom allmenngjøringsforskriften innenfor landbruks- og gartnerinæringene åpner for 70% av ordinært allmenngjort lønnsnivå for praktikantene, jf. allmenngjøringsforskriftens § 3 (1) bokstav e. Bruk av praktikanter som reelt sett er ordinære arbeidstakere kan bidra til å undergrave minstelønnsordningen i bransjen.

De konkrete forslagene til endrede vilkår i utlendingsforskriften

Aldersgrense

Det er i dag ingen regler som stiller krav til praktikantenes alder. I høringsnotatet foreslås innført en øvre aldersgrense på 30 år, tilsvarende som Danmark. Endringen som foreslås med aldersgrense skal gjelde generelt og er ikke knyttet til bransjen jordbruk og gartneri spesifikt. Arbeidstilsynet mener det bør vurderes om forslaget kan få en uheldig effekt utenfor denne bransjen.

Opplæringsformål

Arbeidstilsynet støtter at det bør komme tydeligere frem av forskriften at det er et krav om opplæringsformål og at det skal fremlegges en opplæringsplan sammen med søknaden om oppholdstillatelse. Erfaringer fra tilsyn viser imidlertid at oppfølgingen av disse planene kan være

varierende. Et tydeligere krav til opplæringsplan vil i alle tilfeller kunne bidra til bedret etterlevelse og noe som Arbeidstilsynet kan etterspørre i tilsyn.

Tillatelsens lengde

I EU er opplæringstiden i utgangspunkt seks måneder, mens i de nordiske landene 12-18 måneder. Det fremstår som en god løsning å ha tillatelser med utgangspunkt i seks måneder med mulighet for forlengelse i ytterligere seks måneder. Hvor lang praksisperiode som er nødvendig må ses i sammenheng med hvilken opplæring vedkommende skal ha i Norge. Generelt mener Arbeidstilsynet at det vil kunne fremstå som mindre attraktivt å benytte praktikanter som ordinære arbeidstakere ved en reduksjon av tillatelsen lengde sammen med andre tiltak, som strengere krav til dokumentasjon for opplæringsformål/opplæringsplan.

Avsluttende merknader

Arbeidstilsynet mener endringene vil ha en positiv effekt og bidra til å forhindre omgåelser ved at det stilles strengere krav til dokumentasjon på at arbeidet som utføres skal være til opplæringsformål. Arbeidstilsynet mener det også bør ses på om det skal stilles noen krav til virksomheten som skal ta imot praktikanter, for eksempel at det stilles krav om et visst antall faste ansatte for å faktisk kunne gi en reell opplæring og oppfølging av praktikantene. Et slikt krav vil være enkelt for Arbeidstilsynet å avdekke i tilsyn med mulighet for å tipse videre til UDI.

Med hilsen
Direktoratet for arbeidstilsynet

Gry Singsaas
avdelingsdirektør, Lov og regelverk
(sign.)

Marion Ramberghaug
seniorrådgiver, Lov og regelverk
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.